

højere Rente end 4 pCt., saa ville de ikke kunne slippe for, naar de saa et Laan af private, at svare en lignende Rente. Det vil let ses, at der er en vis Forbindelse her imellem. Det ene regulerer det andet. Derfor kan man, naar man tager Sagen praktisk, vel rejse det Spørgsmaal, om man gennem en Lovbestemmelse kan ned sætte Rentefoden paa den Maade at man i Virkeligheden omsætter det til det Spørgsmaal, om man gennem en Lovbestemmelse kan holde Kreditforeningsobligationernes Kurs paa et vist Standpunkt. Det bliver i Virningen noget nær det samme, men jeg tror, at dette sidste Spørgsmaal ville vel alle være enige om at besvare benægtende. Derfor tror jeg ikke, at den foreliggende Lov vil faa den Virkning, at ned sætte den bestaaende Rente. Den bestaaende Rente vil gaa sin Gang, ledet af andre Grunde og af andre Forhold, men ikke paavirket af en Lovdeklaration, en Lovdeklaration, som ikke er forsynet med andre Midler til at hævede Deklarationens Indhold end det, at vedkommende henvises til at løse en Bevilling, som han faar gratis. Derimod skal jeg erkende, at naar Rentefoden i Virkeligheden gaar ned ifølge Forholdenes Magt til $3\frac{1}{2}$ pCt., og man saa har en Lov, der siger, at den almindelige Rente er 4 pCt., bestaar der jo et Forhold, der ikke er rigtigt, saa er der Joje til at søge Loven forandret saaledes, at dens Indhold kommer i Overensstemmelse med de virkelige Tilstande. Men Spørgsmaalet bliver da dette, om vi virkelig allerede nu ere naaede til det Standpunkt, at den almindelige Rente er $3\frac{1}{2}$ pCt. Den ærede Ordfører er i sine Udtalelser gaaet ud fra, at Rentefoden virkelig nu var højere, saaledes, at der kunde blive Spørgsmaal om en Ned sættelse, og deri tror jeg ogsaa, han har fuldkommen Ret. Vi kunne vel sige, at vi arbejde os hen til, at Renten vil blive lavere, men Renten for Ublaen i faste Ejendomme er endnu næppe kommen ned under 4 pCt. og er i ethvert Tilfælde ikke under $3\frac{3}{4}$ pCt. For $3\frac{3}{4}$ pCt. vil man vistnok kunne faa ublaent uden nogen større Vanskelighed. Men en Forandring i Loven af 1855 forekommer mig altsaa skulde komme efter en Forandring i den faktiske Tilstand, efter at det havde indarbejdet sig i den almindelige Bevidsthed, at nu var Renten gaaet ned fra 4 til $3\frac{1}{2}$ pCt. Der er saa meget mere Grund dertil, som det jo vel maa erindres, at hvis man fast sætter den almindelige Rente til $3\frac{1}{2}$ pCt., slaar man ogsaa fast, at det er Nager til at tage mere end $3\frac{1}{2}$ pCt. for Ublaen i faste Ejendomme, medmindre den paagældende har erhvervet Bevilling derfor. Det forekommer mig, at skulde man komme

til, at en Mand blev dømt til Nagerstraf, d. v. s. til at bøde det firdobbelte af den ulovlig oppebaarne Fordel, fordi han har forsømt at erhverve Bevilling til at tage $3\frac{3}{4}$ pCt. af Ublaen i faste Ejendomme, ere vi komne ud i det urimelige. Det vilde tværtimod nu blive anset for at være et meget billigt Laan, og den almindelige Bevidsthed vilde rejse sig mod en saadan Virkning af Loven. Den ærede Ordfører udtalte, at Lovforslaget her skulde være en nødvendig Forudsætning for, at Renten kan ned sættes for Ublaen af Statsinstitutioner og andre under Statens Tilsyn staaende Institutioner, navnlig altsaa for Overformynderiets, Livrenteanstaltens, Universitetets Vedkommende o. s. v. Jeg kan ikke se, at man nødvendigvis maa have en Lov som denne, forinden man kan komme til at ned sætte Renten for Ublaen fra disse Institutioner. Det forekommer mig, at Vejen maa blive den, at naar Renten i Virkeligheden gaar ned, maa disse Institutioner følge med, og de maa vel ogsaa nok høre til dem, der ikke ere de sidste til at følge med. Men paa den anden Side er der ikke det mindste i Vejen for, at hvis Renten i Virkeligheden gaar under 4 pCt., kunne vi dog beholde Loven af 1855, og Institutionerne kunne endda meget godt ublaene til en lavere Rente. Af den Grund behøves Lovforslaget ikke. Smidfertid, det er jo et Lovforslag, som maa siges at ligge i Luften, og jeg skal være meget villig til at forhandle nærmere om, hvorvidt man kan komme til en Ordning her, som kan føre noget nyttigt med sig. Den rent moralske Virkning af Lovforslaget, at Folk skulde sige: Ja, naar Lovgivningsmagten nu siger, at Renten er $3\frac{1}{2}$ pCt., vil jeg ikke være med til at tage mere end $3\frac{1}{2}$ pCt., tror jeg ikke meget paa. Jeg ved meget vel — jeg har selv truffet Folk af den Slags — at der har været Tilfælde, hvor Folk tidligere have sagt: Nej, vi tage ikke mere end 4 pCt., fordi vi ikke ville have, at der skal løses Bevilling, for at vi kunne faa en højere Rente. Saadanne Tilfælde have jo eksisteret, men det er ogsaa et helt andet Forhold, at man vægrer sig ved at tage en højere Rente end den, der i den almindelige Bevidsthed i lange Tider har staaet som den lovbestedte Rente, og som den Rente, man kan nøjes med, naar man vil have fuldstændig Sikkerhed. Her gaar man netop bort fra den Rente, som har faaet fast Sæde i den almindelige Bevidsthed og vil gaa ned til en anden Rente, som endnu ikke kendes. Jeg tror, at ingen, end ikke af disse saa Urligheder, der hidtil have villet nøjes med 4 pCt., ville tage i Betænk-